

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen

Datum:
2022-11-22

Diarienummer:
KSN-2022-03055

Handläggare:
Per Eriksson, Linnea Glemme, Anders Fridborg

Uppsägning av avtal mellan Uppsala kommun och Vattenfall Värme AB gällande drift och underhåll av gasturbin för reservkraft

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** säga upp avtalet mellan Uppsala kommun och Vattenfall Värme AB gällande drift och underhåll av gasturbin för reservkraft,
2. **att** ge kommunledningskontoret i uppdrag att med utgångspunkt i pågående nätanalys initiera dialog med Vattenfall AB om ett nytt avtal, samt
3. **att** beslutet justeras omedelbart.

Ärendet

Uppsala kommun har sedan 1999 ett avtal med Vattenfall värme kring en gasturbin för reservkraft. Avtalet säger att kommunen ska stå för underhållskostnader och investeringar som måste göras. Inför att nuvarande avtalsperiod löper mot sitt slut har dialog förts med Vattenfall värme, nätägare och andra aktörer kring fortsättningen. Förutsättningarna för avtalet har förändrats sedan det tecknades.

Det är idag oklart hur reservkraften faktiskt kan användas i ett läge med storskaligt strömavbrott. En nätanalys är påbörjad av Vattenfall eldistribution för att kunna avgöra detta. Den tidigare möjligheten att använda gasturbinen för att starta upp den större kraftvärmeproduktionen är inte längre tillgänglig då kraftvärmen har avvecklats i Uppsala. Förutsättningarna för avtalet har också förändrats i och med införandet av Styrel, ett system för att prioritera elanvändare och ledningar vid effektbrist, som gör att det är oklart huruvida reservkraft från gasturbinen faktiskt tillåts användas just till kommunens egna prioriterade verksamheter. Avtalet har alltså blivit inaktuellt och bör sägas upp för att omförhandlas baserat på de nya förutsättningarna. Förhandlingarna kan leda till ett nytt avtal som utgår från aktuella omständigheter.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret.

Föredragning

Kommunstyrelsen gav år 1998 Uppsala Energi AB i uppdrag att bygga en gasturbinanläggning och samtidigt tecknades ett avtal om drift, tillsyn och underhåll av densamma. När Uppsala Energi såldes till Vattenfall tog Vattenfall Värme över avtalet angående gasturbinen och det kompletterades med ett tilläggsavtal gällande återköpsrätt, kostnader och ersättningar samt att avtalstiden förlängdes med ett år. Gasturbinen ägs av Vattenfall AB och Uppsala kommun ersätter Vattenfall för underhållskostnader och andra investeringar som måste göras enligt avtal. Avtalet sträcker sig till 31 december 2024 och förlängs automatiskt med fem år om inte någon part säger upp avtalet, vilket i så fall måste göras senast 31 december 2022, 24 månader innan avtalet går ut.

Vattenfall värme har haft tre turbiner av olika storlekar:

- Kraftvärmeverket, 120 MW, stängdes 2022
- Turbin på avfallsförbränningsanläggningen, 10 MW
- Gasturbin 16 MW

Syftet med gasturbinen var att kunna starta upp Vattenfalls kraftvärmeverk mot dött elnät, alltså när inmatning av elenergi från omvärlden fallit bort. Kraftvärmeverket skulle därefter kunna producera elkraft och värme för Uppsala tätort. Eftersom kraftvärmeverket numera har tagits ur bruk försvinner funktionen att kunna ge elkraft till Uppsala tätort vid dött nät. Det nya värmeverket Carpe Futurum har ingen funktion för elproduktion idag.

Gasturbinanläggningen skulle även, då uppstart av kraftvärmeverket inte är möjlig, kunna startas för direkt elproduktion till kommunens mest prioriterade anläggningar. I kommunens arbete med reservkraft har det framkommit att det idag är okänt hur elen praktiskt kan fördelas och hur stor del av behovet den täcker. Därför gör nu nätägaren Vattenfall eldistribution en nätanalys för att klargöra förutsättningarna vid ett skarpt läge. Arbetet med reservkraftsstrategin har varit prioriterat under året och är klart inom en snar framtid.

Systemet för elförsörjning har sedan 1998 förändrats och Styrel har kommit till för att hantera prioriteringar av elanläggningar vid elbrist. Metoden tar hänsyn till all samhällsviktig verksamhet inom kommungeografin och prioriterar elledningar för att så många som möjligt av de prioriterade anläggningarna ska få el. Styrel är överordnad kommunens egen prioritering och det är därför osäkert hur det befintliga avtalet förhåller sig till de nya reglerna. Det står klart att dagens avtal mellan parterna inte är i alla avseenden överensstämmande med verkliga förhållanden, och bör därför sägas upp för en omförhandling som kan leda till ett nytt avtal om det bedöms gynnsamt. Då uppsägningen behöver ske innan årsskiftet behöver beslutet justeras omedelbart.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet innebär, med föreliggande förslag till beslut, en minskad kostnad om cirka 5-600 tusen kronor årligen och underhålls- och revisionskostnader om 8 miljoner kronor för år 2025 och år 2030. Ett eventuellt nytt avtal kan innebära att vissa kostnader återkommer.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 22 november 2022

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Ingela Hagström
Utvecklingsdirektör och
biträdande stadsdirektör